

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

SEPTEMBER 5 · 97

Kungl. Myntkabinettet –

Sveriges Ekonomiska museum – är invigt!

Kalmarunionen 1397 - 1997

Gunnar Sundberg har avlidit

Pris 20 kr

Postgirot har två
globala nätverk för
utlandsbetalningar.

Det är dubbelt så
många som andra
banker har.

POSTGIROT

För mer information faxa: 08-24 35 11

NÅGRA NUMISMATISKA OBJEKT...

Sveriges Mynt, 1521-1977 (SM-boken)	650:-
Berch, C-R. Beskrifning öfver Svenska Mynt... Upsala 1773. Samtida halvskinn. R.	2.700:-
Berch, C-R. Namnkunniga Sv. Herrars och Fruers Skåde- penningar (flock 1-3), Sth 1777-81. Samt. halvskinn. R. ...	1.800:-
Brenner, Elias. Thesaurum Nummorum Sveo-Gothicorum, 1731. Samtida helskinn, upphöjda bind och sirligt orna- menterad rygg i guld. R.	5.800:-
Havercamp, Siebert. Nummophylacium Reginae Christinae, 1742. Helskinn, upph. bind. Över 1000 avb., 63 planscher! (Delar av dr. Christinas efterlämnade samling). RR.	6.800:-
Schefferi, Joannis. Argentoratensis de Antiquis Verisqve Regni Sveciae Insignibus, 1678. Samtida halvskinn med upphöjda bind. Pärmen gjord i trä (fantastiskt!). Ett 50-tal bilder på sju utvikbara planscher. (Mycket tidigt band med svenska mynt avbildade!). RR.	4.400:-
Stiernstedt, A-W. Beskrifning öfver Svenska Kopparmynt och Polletter, Sth 1871-72. Samtida halvskinn, sirligt utsmyckad rygg i guld.	1.300:-
2 daler SM 1719, 1+. Rund mittstämpel. (Samtliga fem stämplar är mycket bra!). R.	5.800:-
1 öre KM 1719, 1. Typ 1 - Arensburgs typ med små kronor, (Jmf. SNT 97/4). RRR.	1.700:-
Pollett Ehn 986, (17/1). 1 stigh sk. kohl, Baltzar Hanson. RR.	1.700:-
Pollett Ehn 988, 1/1+. 1 ryss kohl 1682, Friderich Hansen.	575:-
Spelpenning GH155, gl. Caledendron i hjärter. Silver!	240:-

...UR MIN SAMLING. KOMPLETT LISTA KAN REKVIRERAS.

TOMAS GUSTAFSSON

VILDGÅSVÄGEN 32, 352 42 VÄXJÖ

TEL. 0470-39954

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

har en upplaga på 1.400 ex.

Ca 1/10 av dessa når utanför Sveriges gränser
- Norden, Europa, USA.

Tidningen kommer ut med 8 nr per år:
första veckan i
februari - maj, september - december.

Våra annonspriser är jämförelsevis låga.
För annonsering kontakta Frédéric Elfver,
tel 08-777 68 12 (kvällstid och helger).

Prisexempel:

1/1 sida (151 × 214 mm)	1.800:-
2:a omslagssidan	2.200:-
4:e omslagssidan	2.500:-
1/2 sida (151 × 105 mm)	1.000:-
1/4 sida (72 × 105 mm)	500:-
1/6 sida (47 × 105 mm)	350:-
1/12 sida (47 × 50 mm)	175:-

Sista materialdag: Den 1:a i månaden före utgivning.
Heloriginal eller manus och gärna skiss
sändes till Frédéric Elfver efter överenskommelse.

*Annonser som ej är förenliga med
SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs.*

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel 08-667 55 98
onsdag – torsdag kl 10.00 – 13.00
Fax 08-667 07 71
E-post: snf@wineasy.se

Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-783 94 00
Fax 08-411 22 14

Ansvarig utgivare:

Ian Wiséhn

Huvudredaktör och layout:

Monica Golabiewski Lannby

Manuskriptgranskare:

Lars O. Lagerqvist
Även tel 0152-200 79

Annonser och auktionskalender:

Frédéric Elfver
Tel 08-777 68 12
(kvällstid och helger)

Föreningens auktioner:

Jan Karlsson
Tel/Fax 018-54 83 42
Mobil 010-279 09 86
Municipal 0749-10 09 56

Prenumerationer:

Pris 150 kr/år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt

Tryck:

Masterprint
Sätteri & Tryckeri AB

ISSN 0283-071X

SNF:s program hösten 1997

Föreningslokalerna är öppna för medlemmar – gärna med sällskap – en torsdagskväll i månaden. Dörrarna öppnas kl 18.30.

- 4 september Öppet hus. Ta med och berätta om dina nyförvärv.
23 september Ulla Westermark: *Den sicilianska myntorten Akragas.*
2 oktober Öppet hus. Tema: Polletter.
22 oktober Bengt Hemmingsson: *Unionsregenternas myntning 1396-1448.*
6 november Öppet hus. Tema: Gustav II Adolf.
20 november **Obs! Kl. 18.00 i KMK:s hörsal.** I samarbete med Kungl. Myntkabinettets Vänner: Julius Hagander berättar om sitt samlande.
11 december SNF:s julfest. Kaffe och frågesport. Ta gärna med priser till lotteriet.

Om ej annat anges hålls mötena kl 18.30 på Banérgatan 17 nb. Tag buss nr 44 eller 54 eller T-bana till Karlaplan.

Svenska Numismatiska Föreningen på Internet:
hemsida: <http://www.users.wineasy.se/snf/>

SNF:s kansli

Besökstid 10.30-13.00 onsdag och torsdag.
Stängt: Midsommar – 1 september samt jul- och nyårshelgerna.

Kungl. Myntkabinettet

är nu öppet för allmänheten. Vidare information på sid. 131.

Innehåll SNT 5 • 97

Sid

Inviqning av Kungl. Myntkabinettet	108
Bildkavalkad från Kungl. Myntkabinettets öppnande	109
Kungl. Myntkabinettets historia i korthet	119
Kalmarunionen 1397-1997	120
Kring Gustav II Adolfs begravningsmedalj	122
När mynt från svenska Elbing skulle störa den polska ekonomin	123
Gunnar Sundberg har avlidit	124
Stort tack till Kungl. Myntkabinettets vänner	125
Minnemynt. Kungl. Myntkabinettet i eget hus	126
Ny medalj. Medalj över prins Carl Philip	126
Ny medalj. S:t Erik på medalj	127
Nytt om böcker – recensioner	128
Pressklipp	128
Från läsekretsen	128
Föreningar	129
Auktioner & Mässor	129
Kongresser	129
Ny medalj. Ulf Erik Hagberg 65 år	130

Omslag

Onsdagen den 11 juni 1997 invigde H.M. Konungen Kungl. Myntkabinettet – Sveriges Ekonomiska Museum. Här ses kungen på museets gård omgiven av från vänster myntslagaren Sten Johnson, Henrik Klackenbergh, Helena Wiséhn, myntslagaren Bengt Månsson, till höger H.M. Drottningen, Alexandra Wiséhn, Ian Wiséhn, en säkerhetsman samt representanter från M. & A. Wallenbergs minnesfond och Skandia. Foto: Jan Eve Olsson. Se bildkavalkaden på sid. 109.

Invigning av Kungl. Myntkabinettet

Bengt K.Å. Johansson, ordförande i styrelsen för Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer, höll följande anförande:

Ja se pengar, ja se pengar
är till bekymmer,
för fattig och för rik...

Så låter det i Thore Skogmans refräng.

Och det är inte osant, även om motsatsen nog är väl så vanlig; brist på pengar är ofta till bekymmer.

Så tex hade detta Kungl. Myntkabinett varit betydligt påvare om inte en drottning hade kommit på ekonomiskt obestånd. Drottningen ifråga – Lovisa Ulrika – hade ett stort numismatiskt intresse, och hon lät på Drottningholm inreda ett myntkabinett med särskilt utförda myntskåp, ritade av Carl Hårleman och utförda av mästaren Lorentz Nordin. Samlingen som förvarades där hade drottningen köpt av Carl Gustaf Tessin år 1746. Han klagar i ett brev över all ränta han gick miste om eftersom han sedan inte fick betalt förrän år 1754. Själv fick han nämligen betala sina långivare 6% i årlig ränta på skulder han hade.

Den förvärvade samlingen byggdes sedan på och innehöll år 1762 1.341 mynt och medaljer av guld, 8.140 av silver, 4.846 av koppar och 454 av tenn.

Denna samling med myntskåp och numismatisk litteratur ingår nu i Kungl. Myntkabinettet, tack vare – kan vi säga så – att drottningen inte kunde betala sin juvelerare vad hon var skyldig och att rikets ständer ville undvika skandalen att myntsamlingen skulle behöva säljas. Staten gick emellan, löste skulden och övertog äganderätten till samlingen. På den vägen är det. Nu finns den här inne.

Varför samlade då Lovisa Ulrika på mynt? Ja, det var inte bara på mynt. Det var mycket annat också; kabinettet och skåp med naturalier, av föremål, efter tidens manér var det ett sätt att åskådliggöra all världens märkvärdigheter, ett sätt att studera naturvetenskap, historia och geografi.

Före Tessin och Lovisa Ulrika hade Johan III låtit insamla gamla mynt av ett annat skäl, nämligen för att i Johannes Magnus anda bevisa Sveriges uråldriga rätt till de tre kronorna i riksvapnet.

Nu finns här inne alla i Sverige stämplade och präglade mynt att beskåda, från Olof Skötkonung till Carl XVI Gustaf. Plus en massa utländska mynt förstås, från Grekland och Rom till dagens euro.

Men det här är inte bara ett museum över mynten och dess historia. Det är framför allt ett museum kring penningens roll i människans historia – Sveriges Ekonomiska Museum.

Det är en mycket spännande historia, om när ädelmetallerna guld och silver slutar att vara en bytesvara som, efter sin vikt byts mot skinn och salt, mot slavar och skepp och som blir till mynt och penningar, där en kungamakt lyckas hävda myntets nominella värde även när mängden guld och silver i mynten sjunker. Då skapas förmögenheter och makt. Då bildas kungariket. Då bryter en ny tid in.

Men för många kunde det vara svårt att förstå visen med det. Fernand Braudel, återger i sin bok om *Civilisationen och kapitalismen 1400-1800* den förvåning och förvirring som bönderna i Bretagne upplevde i den nya penningekonomin på 1500-talet, när "kycklingar och gässlingar knappast tilläts bli fullvuxna förrän de tas för att säljas för pengar, som sedan skall ges antingen advokater eller doktorer; till den ene för att han energiskt skall ta itu med vederbörandes granne, göra honom arvlös, få honom stoppad i fängelse; till den andre för att han skall bota honom för en feber, ordnara honom åderlåtning eller ett lavemang."

Men det var just detta, penningekonominns revolutionerande effek-

ter, det ekonomiska kretsloppet som tar fart, den framväxande kapitalismen, som banade väg för industrialismen och ett nytt Europa.

Och här inne finns de första papperspengarna, de som dokumenterar detta märkliga faktum att Sverige var först med banksedlar liksom vi har världens äldsta riksbank. "Hinc Robur et Securitas!" "Inlöses vid anfordran mot guld", som det länge hette på våra sedlar i guldmynttidens anda. Så kommer det inte att stå på eurosedlarna, den nya Europavalutan, dessa brobyggarsedlar som kommer att gå också i våra händer här i Sverige, vare sig vi gillar det eller inte.

Men vad har Pippi Långstrump på museet att göra? Jo, men självklart, hon har ju fickorna fulla med guldpengar så att Tommy och Annika bara har att ta för sig. Pippi måste ju finnas här lika väl som Pojken med guldbyxorna. Summa summarum, barnens eget museum är byggt för att barn och skolorna skall förstå myntets betydelse och penningens roll, från antiken och till våra dagar, från örtugen till euron, från banco-sedeln till smart cards, från kung Krösus till Erik Åsbrink.

Har Ni som jag ibland vaknat på morgonen efter en drömräk natt med den härliga känslan att ha hittat en skatt, en riktig skatt i jorden?

Ni kommer att få ert lystmäte här inne. Här kommer de att finnas, de där fantastiska myntfynden: de 3.000 gotländska 1100-talsmynten som hittades i muren till Öggestorps kyrka i Småland, de 18.000 silvermynten i Loheskatten som gömdes undan här i Gamla Stan år 1743, Snapphanseskatten från Harlösa i Skåne. Men Ni får ge Er till tåls lite, det dröjer några månader innan allt är på plats. Men en riktig sjörövarskatt hittar Ni redan nu.

Alla vi som gillar mynt, ädla metaller, vackra skåp, historia, kunskap och lärdom, vi gläds i dag åt att Kungl. Myntkabinettet nu finns i vackra lokaler på Slottsbacken och att Sverige fått Europas första ekonomiska museum. Tack alla Ni som bidragit därtill!

Och nu är det en stor glädje för mig att be Hans Majestät Konungen att förrätta invigningen av museet. Jag föreslår att det sker genom att Ers Majestät på en i förväg färdigställd stamp slår ett silverne mynt, dagen till ära. □

Bildkavalkad från Kungl. Myntkabinettet öppnande

Inför invigningen

Det var veckan före Den Stora Invigningsdagen. Sommaren hade äntligen kommit, och med en värme som sällan erbjuds. Ja, vi hade det sannerligen hett om örnen i dubbel bemärkelse.

Personalen arbetade dag som natt. Till sist nästan utan begrepp om tid och rum, vem man nyss hälsat på eller var det kanske igår vi sågs? Men stämningen var lika god som värmen. Alla skyndade, alla svettades. Mackor serverades, pizzor inköptes. Papper, kartonger och målarburkar fanns överallt. Man slipade, borrarde

och sopade om och om igen. Och monterade flera tusen föremål... Någon gick hem, någon kom just.

Klockan två på natten till den elfte juni tog sig undertecknad hem, lämnande många med mera ork. Klockan åtta på morgonen var jag på plats igen och möttes av flera som inte ens hunnit vara hemma. Men 14.55 stod vi alla där, uppradade på gården, nyduschade och fräscha, lyckliga och mycket nöjda. Kungaparet kom och gick, och flera hundra gäster mötte oss med enbart lovord. Det kändes härligt!

Till hösten har vi sparat ännu ett spännande utställningsrum – *Myntskatternas magi* – och senare också utställningsdelarna *Svenska sedlar*, *Svenska plåtmynt*, *Stockholm Banco*, *Framtidens pengar* samt *Tillverkning av mynt och sedlar*.

Här ser vi ryggarna på utställningens producent Erich Fischer och Anna-Lena Carne, som designat utställningarna *All världens pengar* och *Sveriges mynt*. De sätter upp en förklarande text till Diokletianus prisedik i temadelen *De första mynten*.

Ulrika Bornestaf och Monica Golabiewski Lannby, KMK, monterar mynt i de tre montrar som handlar om *Sverige som stormakt*.

Richard Kjellgren, KMK, arbetar med belysningen i montern *Falsa pengar* i trapphallen.

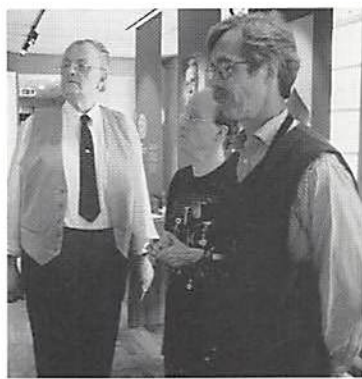

Torkel Blomkvist är vår ljusmästare. Här balanserar han högst upp på stegen vid *Sveriges Riksbank i Rikets finanser*, utställningen om ekonomisk historia. I bakgrunden syns montern med världens största mynt och en av de första banksedlarna.

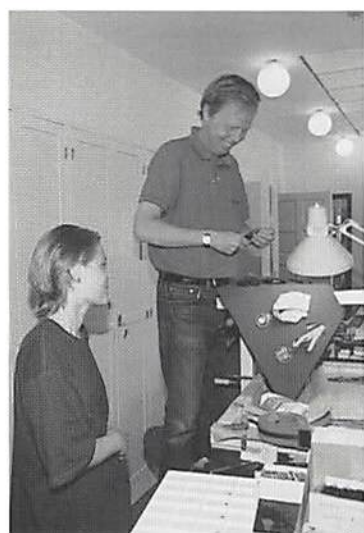

Göran Wahlqvist, SNF, har arbetat med Samlat i kabinett. Här ses han med Sven Svenssons mynt.

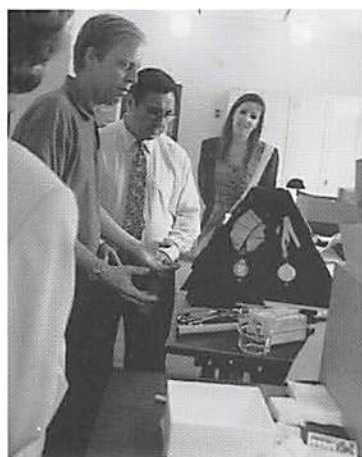

Lars O. Lagerqvist, KMK, vår oundgängliga allvetare, Göran Wahlqvist och myntens mästarefotograf Gabriel Hildebrand riktar allvarliga blickar mot Gunnar Ekströms monter i Samlat i kabinett.

*Ulf Nordlind, SNF, som skulle haft en egen medalj för sin insats med utställningen **Medaljkonsten**. Jan Polašek, som designat densamma, och vår skickliga konservator Sophie Nyström, färdigrustad för invigningsceremonien, beskådar den absolut sista montern som ska på plats.*

*Nanouschka Myrberg, KMK, ser på, och en mycket glad Ulf Nordlind förbereder en sista spik i montern **Vad är en medalj?***

*Ulf Nordlind putsar montrarna i **Svensk medaljkonst**. Tiden är snart inne för invigningen. Här står han i jeans och sandaler till synes fullständigt obekymrad om brådskan.*

Maria Palmqvist, KMK, öser välkomstmynt i choklad över entrédiskan. Carola Bratt, som designat entrén, och Carola Stenroos, som står i vår butik och reception, syns i bakgrunden.

Den sista måltiden före invigningen.
 Maria Palmqvist är den
 som vet att förse oss med god mat,
 så även denna dag.

Stora smörgåsar, coca cola och
 apelsinjuice, kaffe med dextrosol, var
 precis vad vi behövde strax före Den
 Stora Händelsen.

Här ses från vänster Jonas
 Zachrisson, Helene Pihlgren, Maria
 Palmqvist, Nanouschka Myrberg,
 Monica Golabiewski Lannby,
 Lise-Lotte Fägnell, Carola Stenroos,
 Cecilia Eriksson, Lars O. Lagerqvist,
 Carina Bergman, Ian Wiséhn, Henrik
 Klackenberg, Sophie Nyström, Stina
 Aunes, Anna-Lena Carne.

Ute på går-
 den disku-
 terar vår
 museidirek-
 tör Henrik
 Klackenberg
 med myntsla-
 garna Sten
 Johnson och
 Bengt
 Månsson hur
 man bäst
 skall gå till
 väga vid
 själva
 "dopet".

Maria Palmqvist var vår grindvakt. Här
 tar hon emot Börje Rådström,
 Madeleine Grejér och Bertel Tingström
 från SNF.

Sedan anlände den välkände professor
 Kolbjørn Skaare från Oslo Universitets
 Myntkabinett. Även han visar högtidligt
 upp ett inbjudningskort.

Fler och fler strömmar till. Här kommer
 Bengt Dennis, f.d. riksbankschef,
 som inspirerat
 och stöttat det nya museet.

Redan före
 utsatt
 inström-
 ningstid kom
 ivriga gäs-
 ter: Lars O.
 Lagerqvist hälsar sin
 företrädare
 vid KMK
 Folke
 Sällström
 med sonhus-
 trun Agneta
 Sällström
 välkomna.

Kungaparet kommer

Kungen och drottningen tog en kort promenad från Kungl. Slottet till Kungl. Myntkabinetet.

Bakom dem går en säkerhetsman, 1:e hovmarskalk Hans Ewerlöf, adjutant, hovdam Wendela Matsson, överhovmästarinna Alice Trolle-Wachtmeister, statsfru Louise Lyberg och en säkerhetsman.

Fanfar ges när kungaparet kommer nerför trappan till Slottsbacken 6.

Stockholms Studentsångare välkomnar vid grinden till KMK. Kungaparet med uppvakning stannar upp och lyssnar.

De inbjudna gästerna ser uppmärksamt mot grinden. Längst till höger ser den amerikanska journalisten från Radio Sweden i sina anteckningar.

Douglas Palmqvist räcker H. M. Drottningen en buket liljekonvaljer.

Kungaparet tågar in.

*På det blomsterbeströdda podiet hälsar
Henrik Klackenbergs välkommen.*

*Prägling
av "flytt-
ningsörtu-
gen", mün-
nesmyntet,
förbereds.
Kungen
skall slå
detta som
invig-
ningscere-
moni.*

*Myntet
är
slaget!*

Kungl. Myntkabinettet - Sveriges Ekonomiska Museum är invigt!

Kungaparet välkomnas till utställningsdelen All världens pengar av Anna-Lena Carne. Utställningen inleds med Annorlunda pengar.

Specialstudium av de äldsta mynten i Antiken.

Bernadotternas mynt väcker kungens speciella intresse.

Sveriges mynt visas av Henrik Klackenborg.

*Uppför trapporna till första våningen visas **Sparbössor** från jordens alla hörn.*

*Ingvar Körberg, sakkunnig vid **Spara i bössa och bank**, visar **Den första svenska sparbanken**.*

*Helena Wennerström har designat **Summa summarum**. Här demonstrerar hon hur en av de många sagorna om pengar och skatter i **Saga och sägen** presenteras och berättas.*

*Ian Wiséhn, ansvarig för hela utställningsbygget, kommer här med drottning Silvia genom utställningen **Samlat i kabinett**.*

*Gången leder mot **Lovisa Ulrikas bibliotek**, vår gröna läsesal inredd med drottning Lovisas Ulrikas numismatiska boksamling från 1700-talet. Bakom stängda dörrar serverades kungaparet med uppvaktning chokladdoppade jordgubbar och champagne av självaste krögaren på Myntkrogen, Olle Lindberg.*

Vi andra

Anna-Lena Carne med välförtjänt blombukett ses här med Ulf Nordlind.

Lilla Alicia Borssén på upptäcktsfärd i Sveriges mynt. Den som letar den finner... Här finns montrar för hög som låg.

Alicia beskådar montern Varor och klingande mynt i All världens pengar tillsammans med mamma Cecilia Eriksson, KMK.

Denna bänk kommer från Östra Emterviks sparbank i Värmland. Här har Selma Lagerlöf suttit. Utmärkt även för trötta museifötter i Spara i bössa och bank.

Detta är Banklokalen i Spara i bössa och bank.

Summa summarum, vårt fina minimuseum för barn, ungdomar, vuxna, ja för alla som vill få en summering av myntens och medaljernas historia. Här ses i mitten Daniel Golabiewski och i dörroppningen Rebecca Cederstrand, KMK, kliva in på det sedelbemängda golvet.

Två förlista men nöjda små pirater, Ludvig och Hanna Pihlgren, på vraket i Summa summarum hälsar välkommen ombord!

Eva Wiséhn, ansvarig vid KMK för Summa summarum, med sin farbror Folke Sällström och hans sonhustru.

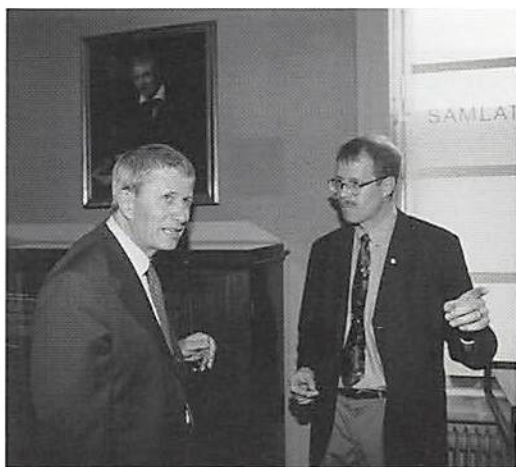

Julius Hagander kom förstas för att se Samlat i kabinett, den utställningsdel som handlar om stora myntsamlare. Bakom syns hans hustru Monika.

Urban Bäckström, riksbankschef, studerar här Gunnar Ekströms monter.

Jørgen Steen Jensen, överinspektör vid den Kgl. Mønt- och Medaille-samling vid Nationalmuseet i Köpenhamn, i samspråk med Jan-Olof Björk i Samlat i kabinett. Bakom syns en målning av myntsamlaren Nils Gustaf Palin.

Dagen avslutas

I museets restaurang Myntkrogen serverades en lättare buffé med choklad-doppade jordgubbar som efterrätt. Vitt vin hörde till. I vimlet ses bl.a. Kenneth Jonsson, Ulla Silvegren, Inger Hammarberg, Louise Wehtje och Helena Wennerström.

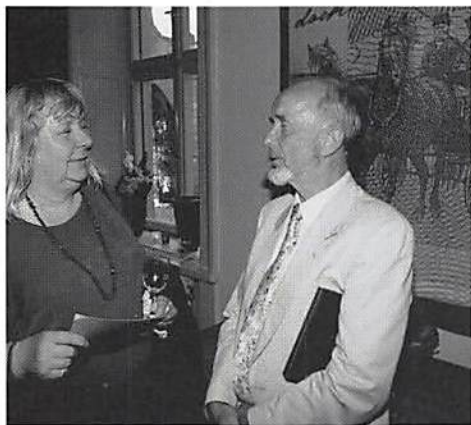

Här står Kristina Björkegren, sakkunnig i Rikets finanser, samt Britta Rehn, vår rekvisitör, och Jan Polašek.

Fotografer var
Gabriel Hildebrand och
Jan Eve Olsson.
Berättade gjorde
Monica Golabiewski Lannby.

Konstnären och skulptören Elisabeth Ekstrand, som skapat skulpturen "Vattenlek" på museigården, i samtal med Hätte Furuhausen, f.d. styrelseledamot. Han var en av dem som arbetade för det nya Kungl. Myntkabinettets tillblivelse.

Inviigningsdagen är slut. Vår kära Ulla Westermark står tvekande i vindfånget. Andra drar sig resolut ut, mätta och mycket belättna hoppas vi på dagens ögonfröjder. Andra tar sig en sista godbit vid den choklad-myntsbeklädda disken.

Kungl. Myntkabinettets historia i korthet

- Ca 1572 Johan III:s kanslist Rasmus Ludvigsson samlar in gamla svenska mynt som ett led i tvisten med Danmark om rätten att i riksvapnet föra tre kronor.
- 1599 Ett stort antal medeltidsmynt hittas i Tystberga socken i Södermanland. Allt tillförs den kungliga samlingen.
- 1630 Gustav II Adolf överlämnar gamla mynt till samlingen.
- Ca 1650 Drottning Kristina erhåller stora mynt- och medaljgävor av kusinen Karl Gustav (Karl X Gustav) – allt erövrat under trettioåriga kriget.
- 1654 Drottning Kristina lämnar Sverige och tar bl.a. med sig myntsamlingen.
- 1666 Antikvitetskollegiet inrättas i Uppsala – Gustavianum – och får bl.a. i uppgift att samla in fornsaker.
- 1693 Karl XI köper in Jacob Gyldenklous romerska myntsamling. Samlingarna är tillbaka på Kungliga Slottet.
- 1695 Karl XI återköper mynt som drottning Kristina pantsatt i Antwerpen.
- 1690-talet Elias Brenner och Nils Keder, numismatiskt skolade tjänstemän vid Antikvitetsarkivet, vilket 1692 ersätter Antikvitetskollegiet. Slottsbranden 1697. Samlingarna räddas till Helgeandsholmen.
- 1731 Greve Jacob Cronstedts romerska myntsamling köps in för 48 000 daler km.
- 1744 Magnus von Bromells stora svenska myntsamling köps av staten 1734 och föräras drottning Ulrika Eleonora. Efter hennes död överförs den till Kungl. Myntkabinettet.
- 1746 Kronprinsessan Lovisa Ulrika köper Carl Gustaf Tessins stora mynt- och medaljsamling för 135 370 daler km.
- 1751-1777 Kanslirådet Carl Reinhold Berch är chef för Kungl. Myntkabinettet och blir viktig för forskningen inom ämnet numismatik.
- 1762 Drottning Lovisa Ulrika tvingas överlämna sina samlingar till staten som kompensation för de summor som staten måste betala i samband med drottningens stora skulder till fordringsägare.
- 1769 Samlingarna till det nybyggda Stockholms slott.
- 1786 Vitterhetsakademien inrättas och blir huvudman för samlingarna.
- 1793-1816 Samlingarna läggs under konstmuseet, Kongl. Museum. Från 1816 åter till Vitterhetsakademien.
- 1832-1879 Bror Emil Hildebrand knyts till Kungl. Myntkabinettet.
- 1844-1845 Kungl. Myntkabinettet flyttar från Stockholms slott till Ridderstolpeska huset vid Skeppsbron. Utställning för allmänheten invigs.
- 1857 Diplomaten Gustaf Lorichs samling av kelt-iberiska mynt inköps.
- 1863 Den stora De Geerska myntsamlingen doneras av Charlotte von Platen.
- 1865 Samlingarna flyttas till den nyuppförda nationalmuscibyggnaden.
- 1879-1907 Hans Hildebrand är riksantikvarie och chef för Kungl. Myntkabinettet. Utställningarna revideras.
- 1930-talet Bengt Thordeman och Nils Ludvig Rasmusson knyts till Kungl. Myntkabinettet.
- 1938-1948 Kungl. Myntkabinettet och Statens Historiska Museum flyttar till nya lokaler vid Narvavägen-Storgatan på Östermalm. Nya utställningar invigs.
- 1948 Start för projektet CNS, dvs internationell publicering av de vikingatida myntskatterna.
- 1959 Besittningsmyntssalen färdigställs.
- 1970 En permanent utställning om "Världens mynt" invigs.
- 1971-1979 Brita Malmer chef för Kungl. Myntkabinettet.
- 1974 Svenska Handelsbankens "Bankmuseum" införlivas med Kungl. Myntkabinettet.
- 1975 Kungl. Myntkabinettet blir ett självständigt museum inom organisationen Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer.
- 1979-1983 Ulla Westermark chef för Kungl. Myntkabinettet.
- 1981 Projektet Landskapsinventeringen startar. Svenska myntfynd publiceras landskapsvis.
- 1983-1992 Lars O. Lagerqvist chef för Kungl. Myntkabinettet.
- 1985 Kungl. Myntkabinettet inleder ett samarbete med Sveriges sparbanker för att tillsammans skapa ett "ekonomiskt museum" – det första i sitt slag i Europa.
- 1993- Henrik Klackenborg chef för Kungl. Myntkabinettet.
- 1996 Museet flyttar till nya lokaler vid Slottsbacken 6 i Gamla stan.
- 1997 Den 11 juni 1997 invigs utställningarna av Hans Majestät Konung Carl XVI Gustaf.

IW

Kalmarunionen 1397 – 1997

Av Lars O. Lagerqvist

I år firar vi i hela Norden ett 600-årsjubileum. Genom framför allt en kvinnas medverkan blev de dåvarande kungarikena förenade under en och samma regent – drottning Margareta I. För en kort tid blev vi ett av Europas största och mäktigaste riken.

Unionen mellan rikena slöts sommaren 1397 i Kalmar, därav namnet, främst bekräftad genom att Margaretas adoptivson, den 16-åriga Erik av Pommern, kröntes till kung över dem alla i juni i Kalmar stadskyrka (som låg i Gamla stan i Kalmar, endast "Gamla kyrkogatan" och en kyrkogård minner om dess existens). Kröningen förväntades av ärkebiskoparna av Lund och Uppsala, assisterade av biskopen av Skara. Ej mindre än 133 riddarslag utdelades.

Några veckor därefter hyllades den nykrönta med en trohetsförsäkran av de danska, norska och svenska andliga och världsliga stormännen i ett gemensamt dokument, daterat den 13 juli.

Unionen upplöstes slutgiltigt den 6 juni 1523 genom att Gustav Eriks-son (Vasa) då valdes till Sveriges kung i Strängnäs, även om det skulle dröja länge innan hoppet om ett återställande slocknade – särskilt inte i Danmark.

Margareta var en märklig personlighet. Född på våren 1353 som dotter till Valdemar atterdag av Danmark blev hon blott 10-årig bortgift med kung Håkan av Norge - son till Magnus Eriksson av Sverige och Blanka av Namur. Hon uppfostrades strängt av Heliga Birgittas dotter Märta.

Så småningom (1370) födde hon sonen Olav. Hemma i Danmark dog hennes bror tronföljaren och några år senare hennes far; Håkan gick bort 1380. Olav valdes nu till kung av Danmark och ärvde norska kronan (vid denna tid var det endast Norge som var ett arvrike, i Danmark och Sverige valdes kungen, låt vara helst inom samma ätt, om det gick). Hans mor styrde, han var ju minderårig. Men så dog sonen (1387), en verklig tragedi. I väntan på en kung styrde Margareta, utsedd till "fullmäktig fru och husbonde".

Två år senare kom även Sverige under hennes spira. Vi hade tröttnat på den anarki och det vanstyre som

rådde under Albrekt av Mecklenburg, kung sedan 1364. Stormännen mötte Margareta och hyllade henne. I februari 1389 besegrades och tillfångatogs Albrekt nära Falköping, han som förut hånat "kung Byxlös".

Men rikena behövde en kung. Margareta hade en systerdotter i Pommern, som fick byta namn till Erik – väl för att behaga svenskar – och 1388 adopterades av drottningen. Han blev nästan genast norsk arvkung och krönt men först 1396 vald till dansk och svensk kung. Hos oss hyllades han vid Mora sten söder om Uppsala detta år men red sin eriksgata vintern 1401.

Men hur var det med själva Kalmarunionen? Jo, det finns ett dokument, daterat den 20 juli 1397. Det är skrivet på danska, på papper och inte pergament, som man skulle vänta sig; dessutom saknas många av sigillen – vid denna tid var det dessa som gjorde ett dokument giltigt, namnteckning betydde ingenting (många stormän kunde inte skriva). Det får kanske ses som ett vidimerat koncept – men var är i så fall det slutgiltiga dokumentet? Det blev nog aldrig utfärdat. Kröningen av Erik och den skriftliga försäkran av den 13 juli ansåg nog många vara tillräcklig, i synnerhet drottningen själv; hon ville inte binda sig ytterligare.

Men fram till sin död i Flensborgs hamn 1412 var det Margareta som regerade – och det blev sällan ifrå-

Hänbild – den besegrade och förminskade Albrekt av Mecklenburg tappar sin krona framför en förstorad drottning Margareta I efter slaget vid Åsle 1389.

gasatt! Men så var hon också under sitt liv "mycket gynnad av lyckan", som man skrev i Vadstena (där hon fö gynnade klostret). Dotter till en dansk, gift med en svensk som blivit kung i Norge och uppfostrad där, ofta på besök i Sverige, var hon säkert mera lämpad som unionsmonark än sina efterträdare; men framför allt var hon en härskarbegävnig, mera aktad och fruktad än älskad!

Efter sin död får man inte bestämma längre. Margareta hade velat vila i Sorö klosterkyrka, där sonen hade sin grav. Men det gick inte an. Erik lät föra hennes kista till Roskilde domkyrka och där bekosta det vackra men knappast porträttrealistiska monument vi ännu kan beundra.

Prenumerera på årsset och jubileumsmynt från Norge, Danmark och Finland genom oss.

Även utgåvor från hela världen. Sedlar. Polletter.

Listor skickas gratis.

NORRTÄLJE MYNT AB

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

I juni 1997 sammanträffade de fem nordiska statscheferna med gemåler i Kalmar – Nordens stater är ju fler nu än 1397. Detta högtidlighölls dels med en stor utställning från Danmark, Margrethe I (som öppnade 2 maj), dels med att Sveriges Riksbank genom sitt dotterbolag Tumba Bruk/Myntverket gav ut två jubileumsmynt, modellerade av Ernst Nordin, 1000 kronor i guld och 200 kronor i silver.

Åtsidan visar på bägge Konung Carl XVI Gustafs profilbild med omskriften CARL XVI GUSTAF medsols upptill och SVERIGES KONUNG nedtill motsols; under halsavskärningen konstnärssignaturen EN.

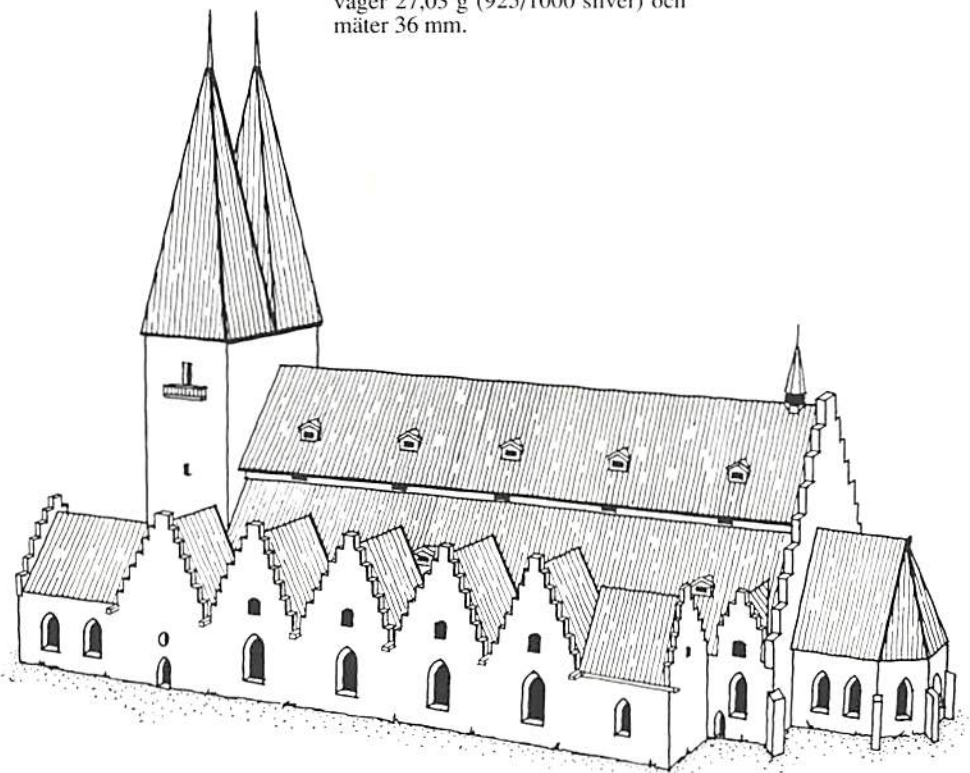
På fränsidan av guldmyntet finner vi drottning Margareta Is krönte huvud efter gravvården i Roskilde samt trekronorsvapnet från hennes sigill; inskrifterna lyder uppiifrån räknat MARGARETA / KALMAR / UNIONEN / 1397 och nedtill 1997 / 1000 KR. Under vapenskölden E = Eskilstuna och B = Bäckström (riksbankschefen).

Randen är slät. Silvermyntet har samma drottninghuvud, samma inskrifter och tecken på fränsidan men avbildar i stället för vapnet Kalmar slott som det såg ut i slutet av 1300-talet enligt professor Martin Olssons omfattande undersökningar.

Guldmyntet slås i maximalt 15.000 ex. och väger 5,8 g (900/1000 guld); diametern är 21 mm. Silvermyntet skall slås i högst 50.000 ex.; det väger 27,03 g (925/1000 silver) och mäter 36 mm.

Riksbanksfullmäktige tog ett principbeslut om utgivningen den 20 februari 1997. Eftersom vissa anmärkningar mot förslagets utseende framställdes kom ärendet upp igen den 20 mars och då fastställdes författningen, som träder i kraft 1 juni. Liksom tidigare har en del föreningar kunnat erbjuda sina medlemmar att förhandsbeställa ett exemplar per medlem av varje mynt mot förskotts-inbetalning. Meddelande härom var införd i SNTs aprilnummer.

Mynten har fotograferats av Gabriel Hildebrand.

Kalmar stadskyrka ("bykyrkan"), nedbränd 1611, återuppbyggd men sedan rivet. I denna kyrka kröntes Erik (XIII) 1397 till alla sina nordiska riken. Rekonstruktionsritning av J. Söderberg 1973.

Kring Gustav II Adolfs begravningsmedalj

Den ståtliga medalj som på beställning från Sverige graverades 1634 av Sebastian Dattler och som delades ut vid hjältekonungens begravning i Stockholm den 22 juni detta år har behandlats många gånger – av våra pionjärer Brenner och Berch, av Bror Emil Hildebrand (i vars stora medaljverks första del den återfinns på s 192 som nr 188), av den polske forskaren Adam Więcek, av notisförfattaren i början av 1980-talet och senast av Bertel Tingström i hans grundliga arbete om skapandet av Myntmuseet i Avesta och om generalkonsul Axel Ax:son Johnsons samling. I denna ingår ett mycket vackert exemplar till 60 dukaters vikt som är avbildat på bokens omslag. Tingström bemödade sig om att ta reda på hur många guldexemplar som fanns kvar och var. Det tyngsta ligger tydligen i Wiens myntkabinett; det väger 239,47 g eller 68 1/2 dukat. Exemplaret i Avesta väger alltså något mindre. På begäran av Tingström vägdes också det i Kungl Myntkabinettet – tydligen av någon utan inbyggd känsla för vikt. Uppgiften är alldeles felaktig. Det väger nämligen också 60 dukater!

Anledningen till notisen är emellertid inte att rätta en viktuppgift, utan att berätta litet om Kungl Myntkabinettets exemplar (som finns utställt i Kungl Myntkabinettets utställning om *Svensk Medaljkonst*, montern Klenoder). Följande kan till en början vara värt att citera ur ett i dess bibliotek befintligt exemplar av C R Berch: *Beskrifning öfver Svenska Mynt och Kongl. Skådepenningar...*, Stockholm 1773, s 104, där den nämnda medaljen beskrives. Här finns tillskrivet (möjligen av bibliotekarien på Drottningholm, Ristell, där samlingarna och biblioteket ännu befann sig) följande:

Denna Medaille i guld utböds til salu från Tyskland 1781 för et ridicult pris af 300 pistoler; som derföre skola blifwit offererade för 30 år sedan. Det hette at ej flere än 6 Exemplar blifwit slagne.

Kort därefter köpte Gustav III medaljen, förmodligen samma exemplar. Eftersom året för inköpet är 1783 kan han ha gjort det på sin utlandsresa genom Tyskland till Italien och Frankrike 1783-84. Tyvärr är alla räkenskaper från denna resa brända på kungens order. Vi kan emellertid läsa i Berchs handskrivna och vackert bundna katalog *Förtek-*

Foto: ATA.

ning på H. K. M:ts *Skådepenningar och Mynt* (dvs. Lovisa Ulrikas samling, inlöst av Kronan 1762 och trettio år senare överförd till Kungl Myntkabinettet), del I, s 46, ett tillägg med annan stil (Ristell?):

Vel mortem [sic!] fugiunt etc. Aldeles sådan som den näst efterföljande i Silfver. Köpt i Guld af Konungen 1783 och tillagd Cabinettet, väger sextyo Ducater.

AV. No 79.

Ett fortsatt studium i gamla handlingar kanske kan ge något, men säkert är det inte. Kung Gustav har inte gjort någon anteckning om proveniensens, så långt det är möjligt att fastställa. Kanske en flitig numismatiker känner sig kallad att fortsätta efterforskningarna?

LLI

När mynt från svenska Elbing skulle störa den polska ekonomin

Den 6 juli 1626 kunde svenskarna under Gustav II Adolf överta stytret över den polska staden Elbing. Detta kunde ske utan ett enda skott lossats. Vid stilleståndet i Altmärk 1629 behöll svenskarna Elbing. År 1635 återlämnades emellertid staden till Polen. Det var med Elbing som utgångspunkt som Sverige önskade fortsätta kriget mot polackerna. Inte med vapen utan med hjälp av myntprägling.

Axel Oxenstierna föreslog 1631 att man skulle prägla underhålligt mynt i Elbing. De skulle vara så lika de i Danzig präglade polska mynten att man sedan kunde prängla ut det bland polackerna. Axel Oxenstierna motiverar sin plan: man skulle ändra litet på de svenska Elbingmyntens prägel, så att ingen skulle märka något utan mera ingående granskning. Både Gustav II Adolf i Sverige och Sigismund i Polen förde ju vasarnas vapen, eftersom de var kusiner. Och vapenbilden var det viktigaste på myntet, själva inskriften kunde bara ett fåtal läsa, det var ju på analfabetismens tid. Och man skall, skriver den svenska rikskanslern "kasta så många av dessa mynt in i Polen, att polackerna sedan inte skall veta råd att få dem dädan igen". Detta var Axel Oxenstiernas plan!

Sagt och gjort, den stora falskmyntningen satte i gång och resultatet blev bla ett av de märkligaste mynt som präglats av svenskar. Inte bara att den svenska vasen utformades så att den blev mycket lik den polska vasen. De tre kronorna i det svenska vapnet graverades så att de tillsammans liknade Polens örn med utspända vingar, och det svenska lejonet, folkungavapnet, suddades till så att det liknade ryttern i det polska vapnet. Men man gick längre än så. De bägge kusinerna Gustav II Adolf och Sigismund var ganska lika i ansiktsdragen och särskilt profilen, fastän Sigismund sedan var svarthårig och hade ganska mörk hy, inte ljuslätt hy och rödblont hår som den svenske kusinen. Men vem ser sånt på ett mynt? Nu retuscherade gravören Gustav II Adolfs profilbild på det svenska myntet, så att han blev mycket lik Sigismunds profilbild på det polska myntet. På några exemplar av mynten kan man se att myntgravören tom gett den svenske

a.

b.

c.

d.

De usla mynten från Elbing (Elblag) representeras här av några 3-groschen. Kungabilden (a) föreställer enligt inskriften Gustav II Adolf, men porträttet visar kusin Sigismund. Stadens mynt (b) från 1628 har ännu Elbings vapen som det såg ut, men 1631 (d) är det ändrat för att likna Danzigs med det övre korset krönt. Svenska regeringens mynt 1631 (c) har den för kungarna gemensamma vasen. Nederst Marcilius Philipsens myntmästarmärke, kardinalshatten. Kungl. Myntkabinetet. Foto N. Lagergren, ATA.

kungen Gyllene skinnets orden om halsen, en habsburgsk orden. Denna orden skulle Gustav II Adolf säkert aldrig velat mottaga – inte heller skulle han ha erbjudits den. Svenska riksvapnet på dreipölkern har utformats så likt den polska som möjligt. De mynt som på fransidan har Elbings vapen har fått detta utformat som grannstaden Danzigs. Man får nästan känslan av att myntgravörerna visade prov på skämtlynn när de lade till och drog ifrån detaljer på de mynt som de arbetade med.

Meningen var alltså att det underhålliga svenska myntet från Elbing skulle ställa till oreda i det polska penningväsendet. En samtida tysk iakttagare skrev förundrad om resultatet: svenskarna har skadat Polen mer genom sitt dåliga mynt än genom de blodiga krigerna. Det var ekonomisk krigföring. Men uppfinningen var inte svensk. Runt om i Europa under 1600-talet tillverkades falska mynt i stor skala som ett led i krig eller konkurrens mellan staterna.

Det var inte reichstalervalörerna och praktmynten i guld som vållade Polen problem utan som vanligt var det småmynten, som utgavs i stora mängder, som fick betydelse i krigföringen. I Elbing var myntmästaren Marsilius Philipsen ansvarig för myntpräglingen. Han tjänade stora pengar på myntningen och kunde skaffa sig ett rikt utsmyckat hus i staden.

Det är mycket svårt att se skillnaden mellan staden Elbings och svenska kronans präglingar. Visserligen hade staden 1627 fått privilegiet att prägla mynt, men det verkar som om svenskarna utövat stort inflytande på dess mynträtt. Det märks även

av att myntmästaren Marsilius Philipsen parallellt tjänat både staden och den svenska regeringen. En del mynt har svenska riksvapnet i stället för stadens och inskriften anger, att det rör sig om "Moneta nova regni Svecie".

Undersökningar om svenskarnas myntning i provinserna på andra sidan havet har bidragit att ge mer kunskap om svensk stormaktspolitik, så mycket är säkert.

Ian Wiséhn

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmärken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

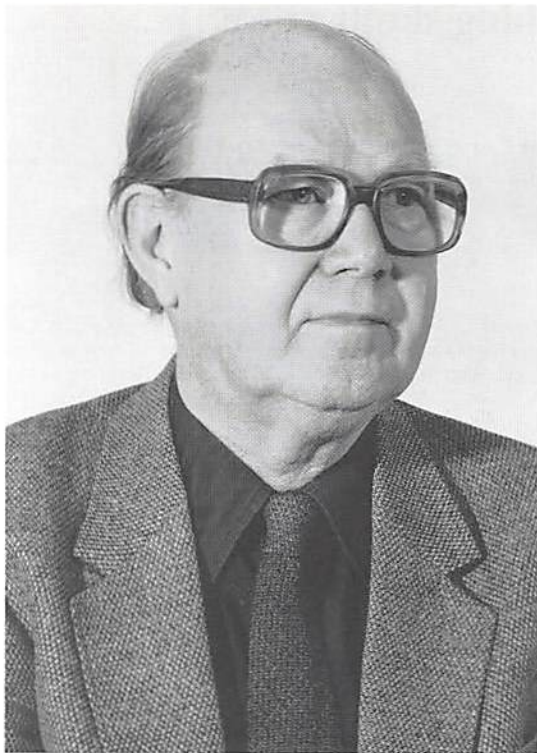
HÅKAN WESTERLUND

MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar före 1930

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
TEL 08-411 08 07

Personalia

Gunnar Sundberg har avlidit

Före läroverksadjunkten Gunnar Sundberg, Växjö, avled i sitt hem natten till torsdagen den 15 maj i år. Han blev 77 år gammal.

Gunnar Sundberg föddes och växte upp i Stockholm. Han avlade teologie- och filosofie kandidatexamen i Uppsala och tjänstgjorde sedan där som lärare i kristendom och svenska. År 1958 flyttade Gunnar med familjen till Växjö, där han tillträdde en tjänst vid läroverket, en tjänst som han innehade till sin pensionering.

Vid sidan av sin lärargärning var Gunnar Sundberg starkt engagerad i Svenska kyrkan, bland annat som ledamot av kyrkliga samfälligheten och kyrkogårdsnämnden under många år. Han var också verksam i Den öppna dörren och medlem av Kyrkbröderna. Men det som mest upptog Gunnars tid vid sidan av skolan och efter pensioneringen var numismatiken.

Wexjö gymnasii myntkabinett, inrymt i Smålands museum, sträcker sina rötter till 1792, till biskopen

Olof Wallquists dagar. Myntkabinettet hade från 1881 lektorn S.E. Melander och från 1916 adjunkten Hilding Rundquist som föreståndare. Rundquist efterträddes 1965 av Gunnar Sundberg, som därmed blev den tredje i raden av läroverkslärare, som på ideell bas vårdade och utökade den värdefulla samlingen.

Det var Gunnar Sundberg som fick leda uppbyggnaden av den nya visningshall som myntkabinettet tilldelades och som invigdes 1971. Han lade tillsammans med kollegor i Växjö och Stockholm stor kraft bakom strävan att åstadkomma en utställning som på ett konkret sätt visar framför allt den svenska mynt-, sedel- och medaljhistorien. Efter invigningen fortsatte Gunnar insamlingsarbetet och höll oförtruten kontakt med tillskyndare och donatorer såväl i Sverige som utomlands.

Kronobergsboken 1987 - Från myntkabinettet i Växjö hade inte kunnat ges ut om inte Gunnar Sundberg ställt sitt breda kontaktnät och sina gedigna kunskaper till förfogande. Boken beskriver myntkabinettets insamlingsområden och visar vidden av det arbete som genom årtionden lagts ned för att placera Växjö på kartan över landets mest kända samlingar inom numismatikens område.

Kombinationen pedagog-numismatiker ledde till ytterligare ett engagemang. Gunnar Sundberg var nämligen en av dem som tog initiativ till bildandet av Värends numismatiska förening. Där kan intresserade samlas, utbyta kunskaper och utöka sina samlingar vid de flera gånger om året återkommande auktionerna. Gunnar utnämndes till hedersledamot i föreningen och deltog i dess arbete så länge krafterna varade.

När Wexjö gymnasii myntkabinett 1992 firade sitt 200-årsjubileum var Gunnar Sundberg en av dem som kunde minna om den anrika institutionens förflyttna. Han lade ner ett stort arbete i jubileumsförberedelserna och kunde senare under året – som sammanföll med Växjö stads 650-årsjubileum – glädja sig åt det besök kungaparet avlade i Smålands museum.

I Gunnar Sundbergs breda kontaktnät ingick givetvis kollegorna vid Kungl. Myntkabinettet i Stockholm. Gunnar var väl känd i huvudstadens numismatiska kretsar och han tilldelades Brenner-medaljen, en utmärkelse han bar med heder. Även på det lokala planet uppmärksammades den flitige myntkabinettetsföreståndaren. Sigfridsmedaljen, Sankt Sigfrids gilleplakett för kulturell gärning, Växjö kommuns kulturstipendium och Lions Clubs kulturstipendium kom honom till del.

Vi minns med saknad arbetskamraten och vännen Gunnar Sundberg. Hans stora engagemang, plikt känsla och tillmötesgående skapade många trivsamma stunder genom åren. Våra tankar går också till familjen som oförtrutet stöttade Gunnar i det arbete han utförde.

Lars Thor,

Wexjö gymnasii myntkabinett

Foto: Bertil Olsson, Smålands museum.

Strandbergs Mynthandel AB

&

Aktiesamlaren AB

köper och säljer

Mynt, sedlar, medaljer, ordnar
Gamla aktiebrev, äldre handlingar m.m.

Arsenalsgatan 8C, Box 7377
105 91 Stockholm

Tel: 08-611 01 10, 611 58 20

Fax: 08-611 32 95

Stort tack

till Kungl. Myntkabinettets vänner! Vi är överväldigade att så många hörsammade upp-
pet att skänka pengar till museets nya utställningar och entré. Här följer namnen på alla
som så generöst lämnat penningbidrag (med undantag för de som önskat vara anonyma).

*Henrik Klackenberg,
museidirektör*

B. Ahlström Mynthandel AB,
Stockholm
Aktiesamlaren AB, Stockholm
Alstertun, Rolf, Örebro
Andersson, Per-Erik, Äppelbo
Andersson, Ulf, Angered
Appelqvist, Jan C., Tyresö

Bergenstråhle, Göran, Trångsund
Berghe, Martin, Uppsala
Bergroth, Tom C., Åbo
Björk, Jan-Olof, Växjö
Boqvist, Michael, Stockholm
Brahme, Sven, Uppsala
Brandt, Arvid, Söderhamn
Brun, Lars, Uppsala

Carlberg, Dan, Arkelstorp
Carlsson, Lennart, Vetlanda
Carlsson, Per-Göran, Norrköping
de Jousineau, Siegfried, Adelsö

Ekström, Curt, Uppsala
Elfver, Frédéric, Haninge
Eriksson, Olof, Västerås
Eskilstuna Myntklubb, Eskilstuna

Felth, Robert, Östersund
Folke, Bengt, Stockholm
Forsell, Bo, Malmö
Frantek Industri AB, Åsbro
Franzén, Björn, Åsbro
Freij, Olle H., Höllviken
Frösell, Anders, Järfälla

Geelmuyden, Gunilla, Gnosjö
Göteborgs Numismatiska
Förening, Göteborg
Greijer, Madeleine, Solna

Hagander, Julius, Basel
Hamp, Rune, Vällingby
Hamrin, Christian, Täby
Hansson, Allan, Bara
Hatz, Gert, Hamburg
Hatz, Vera, Hamburg
Havasi, Istvan, Farsta
Hedding, Bertil, Höganäs
Hedlund, Arne E., Hässelby

Hedman, Jan, Rosersberg
Heinonen, Antti, Helsingfors
Hesse, Björn-Otto, Järfälla
Hirsch, Hans, Stockholm
Holm, Kurt M., Solna
Holmén, Bengt och Rut, Göteborg
Holmquist, Torbjörn, Hagfors

Jansson, Leif, Vallentuna
Johannes, Torvald, Täby
Johannesson, Eskil, Stockholm
Johanson, Bunny, Nacka
Johansson, Karl-Olov, Karlstad
Johansson, Lars-Göran, Vegby
Johansson, Stig, Bräkne-Hoby

Kalzénlöf, Rolf, Stockholm
Kjellman, Olof, Lidingö
Kristianstadsortens Numismatiska
Förening, Kristianstad

Lindblom, Carl-Axel, Stockholm
Ljungcrantz, Peter, Vagnhärad
Lundberg, Olof, Älmhult
Lundgren, Nils G., Solna

Madera, Ilse Elisabeth v. †
Martin, Hans, Menton
Mecklenburg, Carl Philip von,
Jönköping
Medquist, Lennart, Visby
Menzinsky, Hans, Göteborg
Mitteregger, Max, Bromma
Myntsamlarklubben Goten, Visby

Niklasson, Bo, Eskilstuna
Nordenvall, Per, Uppsala
Nordlind, Ulf, Stockholm
Nordstjernen AB, Stockholm
Numismatiska Föreningen
i Finland, Helsingfors

Olstrup, Bertil, Haninge
Oslo Mynthandel A/S, Oslo

Påhlsson, Leif R:son, Göteborg
Palmgren, Jürgen, Solna
Palmius, Anders, Stockholm

Persson, Mikael, Linköping
Pettersson, Staffan, Uppsala

Reuterswärd, Erik A. P. Uppsala
Rodestam, Rune, Stockholm
Rosénblom, Monica, Solna
Ruus, Lennart, Färösund

Sandberg, Lennart, Täby
Sandberg, Sven Gunnar, Malmö
Schwalbe, Urban, Stockholm
Selins Mynthandel AB, Stockholm
Serrestam, Sonny, Växjö
Sjöberg, Rolf, Ekerö
Sjöland, Magnus, Täby
Sochos, Demetre-Basile,
Sundbyberg

Stensgård, Werner, Strängnäs
Stjernfelt, Gösta, Bagarmossen
Strandberg, Birger, Hägersten
Strandbergs Mynthandel,
Stockholm
Ström, Ulf, Johanneshov
Sundquist, Torbjörn, Enskede gård
Svenska Numismatiska
Föreningen, Stockholm
Svenska Föreningen för Historiska
Värdepapper, Stockholm
Svenska Frimurare Ordens
Museum, Stockholm
Sveriges Mynthandlares Förening,
Nyköping

Tamsalu, Jüri, Trångsund
Tarras-Wahlberg, Björn, Lidingö
Tingström, Bertel, Uppsala
Törngren, Sten, Malmö

Uhlin, Lennart, Stockholm
Ulf Nordlinds Mynthandel AB,
Stockholm

Wegner, Lennart, Stockholm
Welsh, Michael, San Diego, USA
Wennström, Bertil, Trelleborg
Håkan Westerlunds Mynthandel,
Stockholm

Örtengren, John, Sollentuna
Österlund, Odd, Johanneshov

Kungl. Myntkabinettet i eget hus

I Sverige är myntningen 1000 år gammal. Första gången ett årtal sattes ut var 1478. Det var örtugen från Stockholm som blev pionjär. Sten Sture dä var då riksföreståndare, han och riksrådet hade slutit kontrakt med myntmästaren i Stockholm.

Knappt hundra år senare (1572) gav Johan III order till sin och vasadynastins trottjänare Rasmus Ludvigsson att "samka gamla mynt". Det är början till Kungl. Myntkabinetts samlingar. I dag omfattar de mer än 1/2 miljon föremål.

Länge låg Kungl. Myntkabinettet kvar i Slottet. Nu är museet tillbaka i samma trakter, Slottsbacken 6 mitt emot kungaborgen. De nya utställningarna är nu öppna för allmänheten. Myntarna Sten Johnson och Bengt Månsson från Malmö var på plats vid öppnandet och handpräglade – precis som på medeltiden – en "flyttingsörtug" av deras egen tillverkning. Kung Carl XVI Gustaf inledde präglingen när han invigde det nya museet. Den är av samma typ som gavs ut 1478, men nu med årtalet 1997 och en annan inskrift.

Åtsida: Kring S:t Eriks huvud läses +NVMOPHYLACIVM-IN-DOMO-SVA [= (Kungl.) Myntkabinettet i eget hus].

Frånsida: En sköld med trekronorsvapnet, vars nedre krona omges av två cirklar; ovanför skölden bokstaven S [= Stockholm]; till vänster och höger B [= Bengt Månsson] och S [= Sten Johnson], som framställt och präglat "minnesörtugen". Utanför en inre pärlring +MÖNETA-STOCH[olm]- 1997* [= mynt från Stockholm 1997].

LLL

Foto: Jan Eve Olsson, KMK.

Medalj över prins Carl Philip

Den 13 maj 1997 fyllde prins Carl Philip, hertig av Värmland, 18 år och blev myndig. Han erhöll samtidigt Serafimerorden av sin far kungen. Av denna anledning har Tumba Bruk Myntverket låtit prägla en medalj som har Per Jarmenius (född 1933), Tumba Bruk AB, som upphovsman – såväl skiss som modell. Den har godkänts av kungaparet samt granskats av numismatisk och heraldisk expertis. Den mäter 45 mm i diameter och slås i guld (18K, 80 g, 30 ex.), silver (999/1000, 58 g, 800 ex.) och medaljbrons (500 ex., 50 g).

Medaljen har tidigare presenterats i en annons.

Sverige har en gammal tradition att ge ut medaljer över kungliga barn. Den första gavs ut över en dotter till Gustav Vasa, prinsessan Cecilia (1563). Karl IX lät 1609 gjuta en medalj som på ena sidan har hans porträtt, på den andra hans söner med Kristina d.ä, Gustav (II) Adolf och Carl Philip, den senare hertig av Södermanland (död 1622). Över *denne* Carl Philip finns också ett medaljporträtt som vuxen men inga målningar. Många följde under tiden därefter, bla över barn till Karl XI och hans gemål Ulrika Eleonora samt till Adolf Fredrik och Lovisa Ulrika, till Gustav III och Sofia Magdalena och så fram till våra dagar. När prins Carl Philip föddes 1979 slogs en medalj modellerad av Léo Holmgren av AB Sporrang; det är den enda där han kallas kronprins (som han var fram till 1 januari 1980, då den nya successionsordningen trädde i kraft). Han förekommer några år senare tillsammans med sina syskon på frånsidan till en medalj över föräldrarna av Ernst Nordin. Tiden går fort och nu blir prinsen myndig. Den nya medaljen har ju en lång serie föregångare – senast den till kronprinsessans myndighetsdag 1995 – och håller därför traditionell stil.

Åtsida: *CARL PHILIP* överst medsols längs kanten, *PRINS AV SVERIGE* motsols nedtill längs kanten. Prinsens halsbild, höger sida, med antydd krage. Till höger på fältet hertigkronan, varunder 13 MAJ / 1997. Konstnärssignaturen PJ.

Frånsida: HERTIG AV VÄRMLAND. I mitten hertigens vapen, vars nedre herald-

diskt högra fält upptas av Värmlands vapen, i fält av silver en blå öm med röd beväring, allt krönt av hertigkronan och omgivet av serafimerkedjan, i vilken ordenstecknet hänger, med på varje sida ett blad- och blomornament.

Randen: Stämplar.

Hertigkronan är ursprungligen tillverkad för Gustav III:s bror hertig Karl av Södermanland (1772). Detta värdighetstecken har prins Carl Philip sedan 1980, då som nämnts den nya successionsordningen trädde i kraft och hans syster Victoria blev kronprinsessa (och hertiginna av Västergötland). Den har en gång burits av prins Gustav (VI) Adolf, hertig av Skåne, senast vid riksdagens öppnande 1907.

Titeln hertig av Värmland har tidigare innehafits av prinsens farfars farfar, Gustaf V (1858-1950), och en son till denne, prins Erik (1889-1918).

LLL

Foto: Gabriel Hildebrand.

S:t Erik på medalj

Första gången är det ingalunda som vårt nationalhelgon pryder en medalj – han finns redan på en liten sådan i Hedlingers regentlängd (1730-talet) och i vår egen tid har bl a Léo Holmgren modellerat ett par dylika; en fransk utgåva finns också. Detta är dock inte avsett att vara början på en katalog utan en presentation av en ny prägling, hela 70 mm i diameter och slagen av Uppsala ärkestift, lämpligt nog, eftersom det är där han har sitt relikskrin och vilar sina helgonben (åtminstone större delen av dem) efter sin martyrdöd 18 maj 1160. Låt oss börja med en beskrivning:

Åtsida: + SANCTUS • ERICUS • REX • ET • MARTYR [= Sankt Erik konung och martyr], det inledande korset belagt med en treuddig öppen krona, dvs Svenska Kyrkans vapenbild. I mitten på en cirkelrund platta, avgränsad mot omskriften, helgonets med öppen liljekrona krönta, framvända och nedtill avskurna midjebild, iförd stiliserad tunika och mantel samt hållande i h hand en liljespira, i v hand en korsglob.

Frånsida: [Patriarkalkors = heraldiskt ärkebiskopskors] SEDIA • ARCHIEPISCOPALIS • UPSALIENSIS [= Uppsala ärkebiskopssäte] omgivande en cirkelrund platta som på åtsidan, på vilken ärkestiftets vapen, en av en mitra krönt korsköld, omgiven av till v (heraldiskt h) ärkebiskopens korsstav, till h (heraldiskt v) hans kräkla; kring båda och bakom skölden mitrans band (*infulae*), slutande i bägge ändrar med fem fransar.

Rand: Sporrongs stämplar.

Initiativet till denna prägling, som officiellt benämnes *ärkebiskopens S:t Erikspaket*, togs av dåvarande ärkebiskop Gunnar Weman. Stadgar fastställdes 22 januari 1996. I dess § 1 läser vi bl a, att den skall utdelas av ärkebiskopen "till utländska medborgare och företrädare för andra kyrkor. Den kan tilldelas den som i det ekumeniska samarbetet gjort viktiga insatser för kyrkans enhet, bland Svenska kyrkans systerkyrkor, inom biståndsarbetet eller bland svenskar i utlandet. Den som på ett förtjänstfullt sätt arbetat för fred, för jämställdhet och mot diskriminering kan även tilldelas plaketten." Enligt § 3 skall plaketten "utdelas av ärkebiskopen under högtidliga former i Sverige eller utomlands."

Förlagan till medaljen har utförts av den kände heraldikern och konstnären Bengt Olof Kälde, Uppsala; graveringen är utförd av Rupert Kut-

scher. Präglingen skedde 1995 hos Sporrongs i Ekenäs (Finland). Den är slagen i ca 100 ex. i medaljbrons (90% Cu, 10% Zn). Den kan jämföras med den sk talmansmedaljen, som dock inte har några skrivna stadgar.

Plaketten har när detta skrives utdelats till åtta kyrkans män, däribland en biskop från Filippinska oberoende kyrkan, ärkebiskopen av Canterbury och två andra företrädare för Church of England, två i USA,

däribland den lutherske biskopen i Chicago, samt den katolske biskopen i Stockholm. Ceremonierna har ägt rum i Uppsala, London, Rock Island och Chicago samt i Oxford.

LLT

Foto Jan Eve Olsson efter arkivexemplar i Kungl Myntkabinettet.

För värdefulla informationer tackas B.O. Kälde och Stig Stefansson.

Nytt om böcker – recensioner

Hugo Arber & Giacomo Landi: Numismatique de l'assurance – Suisse. Barcelona 1996. Boken utgiven av Grupo Vitalicio Seguros, Paseo de Gracia 11, E-08007 Barcelona, Spanien. Häftad, rikt illustrerad i färg, 86 sidor. Texten på tyska, franska och italienska.

En högt uppsatt försäkringsman, Giacomo Landi (född i Italien 1941), utger i rask takt böcker om försäkringsmedaljer. Han gör detta med sitt eget försäkringsbolag (Banco Vitalicio de Espana) som bas. Nu föreligger en volym om försäkringsmedaljer från Schweiz. De är inte fler än fyrtio stycken. Det kan kanske tyckas vara en lyx att publicera så få medaljer i ett så påkostat utförande, men visst är det trevligt för oss som inte betalar. Ingen medalj är från före 1800-talet, snarare är merparten från 1900-talet. Någon större konstupplevelse blir inte läsningen av boken om och schweiziska medaljer, men när Landi väl har betat av Europas alla länder kommer vi att ha en mycket nyttig genomgång av allt som rör försäkringsmedaljer.

Den svenska volymen utkom 1994 (SNT 4/1995). IW

Giacomo Landi: Las medallas del seguro. Barcelona 1996. Boken utgiven av Grupo Vitalicio Seguros, Paseo de Gracia 11, E-08007 Barcelona, Spanien. Häftad, rikt illustrerad i färg, 128 sidor. Texten på spanska.

Giacomo Landis odyssey bland försäkringsmedaljerna fortsätter. I denna volym är det de spanska medaljerna som behandlas. I Spanien finns det 123 medaljer som räknas till denna grupp. Alla är tillverkade under 1900-talet med något undantag. Det finns inte så många medaljer som "sticker ut" och ger oss en skönhetsupplevelse, men tillsammans med de informativa texterna som behandlar de olika försäkringsbolagen blir det samlingslaget god kulturhistorisk läsning.

IW

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppgiv samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel och fax 046-14 43 69

Stockholm Studies in
Numismatics:

**Das Münzwesen
Livlands im
16. Jahrhundert
(1515-1581/94)
av Ivar Leimus**

Pris: 200:– inkl. moms
(porto tillkommer)

Beställningar:

NUMISMATISKA
FORSKNINGS-
GRUPPEN

Bollhusgränd 1B, 111 31 Stockholm
Tel: 08-674 77 50, Fax: 08-674 77 53
eller skicka en check på 200:–
plus 36:– per bok (porto)

BÖCKER KÖPES OCH SÄLJES!

- Enstaka bättre objekt samt hela boksamlingar.
- Lista på numismatisk litteratur kan erhållas.

BOK & ANTIK AB

Box 2031, 191 02 Sollentuna.

OBS! NYTT TELEFONNUMMER;
08-510 128 18

Pressklipp

Kineser fann uråldrigt myntverk

Arkeologer har hittat ett över 2000 år gammalt myntverk i nordvästra Kina, rapporterar nyhetsbyrån Nya Kina. Smedjan för myntning ligger sydväst om Xi'an, som var huvudstad under den första kejsardynastin, Qin.

De mynt som hittats har slagits mellan år 140 och 86 fKr av en kejsare tillhörig den efterföljande Västra Handynastin. Enligt Nya Kina har smedjan hittats på den plats där den första kejsaren, Qin Shi Huangdi, smälte ned vapen som han tagit från sina besegrade fiender.

(AP)

Från läsekretsen

Samlar Du mynt?

ABAXA myntalbum – i sig förträffliga i sin uppställning om de gett utrymme för varianter i sina förtryckta myntblad i albumen – men en stor varning för den plast, som insticksbladen är gjorda av. I varje fall de äldre. Fann att mina mynt efter ett antal år blev såväl oljiga som grönfärgade. Stort sjå att få dem "männliga" igen.

Om nu ABAXA finns kvar i marknaden hoppas jag att de funnit en beständigare plast. Kanske fler fabrikanter har samma sorgliga plast?

Vet någon vilken sorts plast, som i dag kan anses opåverkbar av metaller och fluorisering?

Bengt Malmqvist

Föreningar

Värends Numismatiska Förening

och

Smålands Museum

arrangerar

MYNTMÄSSA

med föreläsning kl. 14.00:

50 ÅR I NUMISMATIKENS VÄRLD
av

Carl-Axel Lindblom, Stockholm

MYNTHANDLARE

UTSTÄLLNINGAR

LOHESKATTEN – FILMVISNING
SERVERING

Lördag 27 september 11.00-16.00
Smålands museum, Växjö

Myntklubben Skilling Banco

11/9 Håkan Widjestrand: *Kopparmynten ombord på regalskeppet Vasa.*

Höstresans tidpunkt bestäms:
Vi besöker Kungl. Myntkabinettet i Stockholm. Intresseanmälan till Roger Lind, tel 013-12 22 62.

5/10 Antik- och samlarmässa i Cupolen, Linköping, kl. 10.00-15.30. Entré: 20 kr. Samlarklubben Hans Brask arrangerar.

9/10 Bertel Tingström: *Plåtmynten ombord på den danska ostindienfararen Nicobar.*

12/10 Myntauktion. IOGT/NTO, Snickareg 2A, Linköping, kl. 11.00. Visning från 10.00. Om du vill lämna in mynt kontakta Mikael Persson, tel. 013-31 20 82.

13/11 Per-Göran Carlsson: *10 skäl att äga en "Brenner" och annan 1700-talslitteratur.*

11/12 Köp, byt och sälj. Efter mötet äter vi julbord.

Möteslokal: KFUM, S:t Larsg 39, Linköping. Tid: 18.30-21.00.

Auktioner

UTLÄNDSKA

- Sept. 4 Hong Kong, Taisei-Baldwin-Gillio
9-10 London, Vecchi
13 Long Beach, Ponterio
13 Bruxelles, Elsen
22-24 New York, Bowers and Merena
23 Stuttgart, Münzen und Medaillen AG
24-27 München, Hirsch
29-30 Osnabrück, Künker
- Okt. 1-2 Osnabrück, Künker
3 Oslo, Oslo Mynthandel
4 Helsingfors, Holmasto
8-9 London, Spink
13-14 London, Baldwin
13 München, Giessener Münzhandlung, Ancients
14-15 München, Giessener Münzhandlung, General Sale
20-22 Zürich, Leu Numismatik, Ancients
23-24 Zürich, Hess-Divo
24 Zürich, Leu Numismatik, General Sale
29-31 Frankfurt, Peus
- Nov. 1 Frankfurt, Peus
4-6 München, Partin
5 New York, Stack's
13-14 Baltimore, Bowers and Merena
18 London, Spink
19-20 Sydney, Noble
24 Hong Kong, Spink
26-29 München, Hirsch

Mässor

SVERIGE

- Sept. 27 Växjö, Värends Numismatiska Förening och Smålands museum
- Okt. 5 Linköping, Antik- och samlarmässa i Cupolen

Kongresser

UTLÄNDSKA

- Sept. 8-12 Berlin, XIIth International Numismatic Congress

FIDEM-nytt

Den internationella federationen för medaljkonst – vars nästa kongress hålls i Nederländerna 1998 – har fått museidirektör Henrik Klackenborg som ny delegat för Sverige efter Tamás Sárkány. Elisabeth Ekstrand, skulptör och medaljkonstnär, kvarstår som den andra delegaten.

Lars O. Lagerqvist skall lämna FIDEMs styrelse 1998 efter att ha varit medlem sedan 1956. □

KÖPER SÄLJER VÄRDERAR

Kvalitetsauktioner
två gånger per år

B. AHLSTRÖM MYNTHANDEL AB

Normalmstorg 1, 1tr.

Box 7662 103 94 STOCKHOLM

TEL: 08-10 10 10 FAX: 08-678 77 77

INTERNATIONELLA AUKTIONER

FORTLÖPANDE INLÄMNING
TILL VÅRA 4 ÅRLIGA AUKTIONER

Smålands Enskilda Bank 100 kronor 1877,
utrop 2.000:-, mfl säljes på auktion 11 juni 1997.

GRATIS RÅDGIVNING!

Ring gärna!

FK 08-678 32 17
FAX 08-678 19 39

MYNTKOMPANIET

Birger Jarlsgatan 8, 3 tr
114 34 STOCKHOLM

Ulf Erik Hagberg 65 år

Den 30 september fyller Ulf Erik Hagberg 65 år och drar därefter ut på nya uppgifter och äventyr efter ett spännande och omväxlande yrkesliv. Under sin bana har han byggt upp ett imponerande nätverk med kontakter på olika nivåer och verksamhetsgrenar både i Sverige och utlandet. Sedan 1988 är han chef för Statens historiska museum. Dessförinnan var han under flera år landsantikvarie i Skara och i olika positioner verksam som arkeolog, museiman och forskare vid Uppsala universitet, Statens historiska museum och Riksantikvarieämbetet, vars Ölandskontor han grundade och förestod. Milstolpar på hans väg är också Skedemosse med sina offerfynd, Fröslunda med sina sköldar samt Guldrummet.

Väldigt många är de hembygdsföreningar och andra institutioner, vilkas medlemmar fått glädja sig åt att se Uffe som föreläsare. Stora insatser har han också gjort på styrelseposter inom sammanslutningar såsom Arkeologiska Samfundet, Historiska museets klubb och Svenska fornminnesföreningen. Dessutom är han intresserad medlem i Rotary och sedan 1990 ledamot i Kungl. Vitterhetsakademien.

Uffe har åstadkommit mycket och alltid på ett glatt och trevligt sätt. Om detta är nog alla ense och anser att han är väl värd att tackas för. Därför hyllas han med en hedersmedalj.

Den finske skulptören Kauko Ränsänen, en av världens främsta medaljkonstnärer, har skapat medaljen. På dess åtsida ser vi Uffes porträtt och på frånsidan ett motiv från då han grävde fram bronsålderssköldarna i Fröslunda.

Gipsmodellen kommer att användas för att gjuta en stor plakett som kan hängas upp på eller muras fast i en vägg.

Medaljen har 80 mm diam och väger ca 450 g. Priset för medaljen i brons är 310 kr inkl. moms.

För beställning kontakta

Jan Peder Lamm eller
Gun Nordquist på Statens historiska museum,

Box 5405

114 84 Stockholm

tel 08/783 9311 resp. 783 9304 • fax 08/783 9195.

MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19507

S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)

☎ + fax 08-673 34 23

Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar i stor sortering.

Öppet: vard. 11-18, lörd. 10-14

Ny kulturinstitution i hjärtat av Stockholm!

*Kungl. Myntkabinettet, Europas första ekonomiska museum, har öppnat
på den nya adressen Slottsbacken 6!*

KUNGL. MYNTKABINETTETS UTSTÄLLNINGAR

All världens pengar

Museets utställningar inleds med ett ämne som berör alla – pengar! I olika temadelar som tex "Vad är pengar?", "Myntets början", "Makten över pengarna" och "Pengar i krig" beskrivs pengarnas spännande historia under mer än 2.500 år.

Rikets finanser

Visste ni att Sverige har världens äldsta centralbank? Historien om Sveriges Riksbank, affärsbankerna, börsen, försäkringsbolagen m m ingår i denna mycket moderna utställning som skildrar idéer, institutioner och förlopp i den svenska ekonomiska historien från 1600-talet och framåt.

Spara i bössa och bank

Människan har alltid sparat! Här är historien om hur vi sparade innan bankerna fanns. År 1820 inrättades den första sparbanken i Sverige – här finns berättelsen.

Summa summarum

Pengar i lek, saga och verklighet är ett av ämnena för detta rum som är ägnat till barn och ungdom. Här får vi nya aspekter på detta eviga tema. Ett sjunket skepp med en äkta sjörövarskatt finns också.

Medaljkonsten

Vem har väl inte hört talas om nobelmedaljen? Medaljens mer än 500 år långa historia är temat för detta rum. Här visas de finaste svenska medaljerna, fantastiska klenoder, renässansmedaljer och Gustav III:s historia.

UNDER HÖSTEN ÖPPNAR

Myntskatternas magi

Här presenteras historien om många av de berömda skatter som hittats i svensk jord. Vikingatida skatter, offerkällor i mörka skogar, sjöfynd från sjunkna skepp, Loheskatten från Gamla stan och mycket mer.

ÖVRIG INFORMATION

Museibutik

I entréhallen finns butik med försäljning av smycken, souvenirer, vykort och litteratur med anknytning till museets samlingsområden.

Myntkrogen, museets restaurang och café

Myntkrogen drivs i restaurang Leijontornets regi. Lokalen rymmer 70 personer och har fullständig rättigheter. Under museets öppettider serveras husmanskost och lättare rätter. Kvällarnas festväningsverksamhet ger dock chansen till mer exklusiva rätter tillagade på förstklassiga råvaror.

Museets öppettider

Tisdag – Söndag	10–16
Torsdag	10–19
Måndag	Stängt

2 nya priskataloger:

..... *Se själv vad marknaden betalar för Era sedlar och mynt*

Nordiska Seddelpris - Årsboken 1997

Klubbade priser

från fler än 150 nordiska offentliga auktioner
1990 + 1991 + 1992 + 1993 + 1994 + 1995 + 1996

7.000 auktionspriser på pengesedlar från

Danmark 1713-1813(14)-1996, Danska Väst Indien 1775-1935, Färöarna 1809-1996,
Grönland 1803-1967, Island 1778-1944-1996,
Norge 1695-1807-1996, Finland 1809-1917-1996, Sverige 1657-1996

.....

Roman Coin Price Yearbook 1996/97

Klubbade priser

från fler än 200 internationella offentliga auktioner världen runt
1995 + 1996

10.000 auktionspriser på mynt från

Agrippa, Augustus, Britannicus, Caligula, Civil Wars, Claudius, Clodius Macer,
Domitian, Drusus, Gaius, Galba, Germanicus, Hadrian, Livia, Nero, Nerva, Otho, Tiberius, Titus,
Trajan, Vespasian, Vitellius
Kejsartiden, vol. I: 31 BC - AD 138

.....

Nordisk Seddelpris-Årbok 1997

Inbunden, 200-300 pp, 7.000 klubbade priser 1990-1996. Vägl. försäljningspris SEK 350

Dansk-Norsk Myntpris-Årbok 1995/96

Inbunden, 212 + [34] pp, 7.000 klubbade priser 1994+1995. Vägl. försäljningspris SEK 350

Svenska Myntpris-Årsboken 1995/96

Inbunden, 247 + [40] pp, 7.000 klubbade priser 1994+1995. Vägl. försäljningspris SEK 350

Roman Coin Price Yearbook 1996/97

Inbunden, 400-500 pp, 10.000 klubbade priser 1995+1996. Vol. I Vägl. försäljningspris SEK 525

Köp böckerna hos Er mynthandlare

eller få dem med posten genom att betala försäljningspriset + försändelse SEK 50

på svenskt postgirokonto 83 72 90-6 (Auktionssällskapet)

eller skicka beloppet i en Euro-check (i DKK) till:

Grelbers Forlagsekspedition, Drejøgade 26 F 501, DK-2100 København Ø.